

MEYVE SULARI

Hazırlayan
Nilüfer YILMAZ
2008

T.C.
Başbakanlık
Dış Ticaret Müsteşarlığı
İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi

MEYVE SULARI

Tablo 1. Meyve Suyunun Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonları

Ürün Adı	GTİP No
Portakal Suyu (Dondurulmuş)	200911
Diğer Portakal Suları	200912,200919
Greyfurt Suyu	200921,200929
Diğer Turunçgil Suları	200931,200939
Ananas Suyu	200941,200949
Domates Suyu	200950
Üzüm Suyu	200961,200969
Elma Suyu	200971,200979
Diğer Meyve /Sebze Suları	200980
Karışık Meyve/Sebze Suları	200990

Kaynak: Gümrükler Genel Müdürlüğü Web Sayfası, <http://www.gumrukler.gov.tr>

TÜRKİYE'DE ÜRETİM

Ülkemizde meyve suyu üretimi 1960'lı yılların sonlarında başlamıştır. Yıllar içinde teknolojik gelişmeler yakından takip edilmiş ve ürün çeşitlendirmesine gidilmiştir. İç pazarda özellikle şeftali, vişne, kayısı ve karışık meyve nektarları tüketilmekte iken, ihracatta ağırlıklı olarak elma suları önem kazanmıştır. Ancak son yıllarda değişen eğilimler doğrultusunda iç pazarda elma, nar, domates ve üzüm suyuna ve özellikle % 100 meyve suyuna olan talebin artması bu ürünleri de iç pazarda kayda değer bir konuma getirmiştir.

MEYED (Meyve Suyu Endüstrisi Derneği) verilerine göre meyve suyuna işlenen meyve miktarı 2000 yılında 433 bin ton iken, 2006 yılında 582 bin tona çıkmıştır. 2001 ve 2002 yıllarındaki gerileme dikkate alındığında meyve suyuna işlenen meyve miktarının 2002'den sonra % 68,4 oranında önemli bir artış kaydettiği görülmektedir. Özellikle 2004-2005 yılları arasındaki artışı (% 23,3) nar, üzüm ve domates gibi meyvelerin meyve suyuna işlenmesine bağlayabiliriz. Bunun nedeni de üreticilerin meyve suyu pazarında yeni ürünler oluşturarak yeni talepler yaratmaları, son dönemlerde sağlıklı gıdalara artan talepten yararlanmak istemeleri ve nar, üzüm ve domates gibi meyvelerin sağlık üzerine olumlu etkilerinin toplumda öğrenilmeye başlanmasıdır. Özellikle nar son iki yıldır meyve suyuna işlenmeye başlamıştır ve işlenen nar miktarı 2005-2006 arasında 17,6 bin tondan 46,6 bin tona çıkmıştır. Meyve suyuna işlenen meyveler ve 2006 yılındaki payları şu şekildedir: % 48,6 elma, % 11,2 şeftali, % 9 vişne, % 8 nar, % 6,5 portakal ve % 6,2 kayısı, % 8,2 diğer meyvelerdir.

MEYED (Meyve Suyu Endüstrisi Derneği) verilerine göre konsantre ve püre üretimi 2000-2006 yılları arasında % 45,7 oranında artış göstererek 107 bin tondan 155,9 bin tona ulaşmıştır. 2006 yılı toplam konsantre üretimi 63 bin ton ve püre üretimi 84,4 bin ton olmuştur. Meyve suyu vb. içecek üretimi ise 2005-2006 yılı arasında % 45,7 artış göstererek 746,8 milyon litreye ulaşmıştır. 2006 yılında üretilen içeceklerin % 68,2'si meyve nektarı, % 16,3'ü aromalı içecekler, % 10'u meyve suyu ve % 5,5'i meyve içeceğidir.

Meyve suyu üretiminde elma suyu (% 26,2), karışık meyve suyu (% 16,9), nar suyu (% 13,3) ve portakal suyu (% 13,2) önde gelmektedir. Meyve nektarında kullanılan önemli tatlar olarak şeftali (% 34,5), vişne (% 26,5), kayısı (% 16,3) ve karışık meyveler (% 13,8) sayılabilir. Meyve içeceklerinde kayısı (% 45,8), karışık (% 23,9), ananas (% 10,6) ve şeftali (% 9,4); aromalı içeceklerde ise şeftali (% 36,2), vişne (% 31,8) ve kayısı (% 20,8) önemli miktarlarda kullanılmaktadır.

Meyve nektarı hala en çok tüketilen (% 67) meyve suyu vb. içecek konumundadır. 2006 yılı % 100 meyve suyu tüketimi ise toplam meyve suyu vb. içecek tüketiminin % 7,8'idir. Aromalı içecek tüketimi ise toplam tüketimde % 20'lik paya sahiptir.

2006 yılı rakamlarına göre toplam meyve suyu vb. içecek üretiminin % 80'i yurt içi tüketime gitmektedir. Bu oran, % 100 meyve suyunda % 62, meyve nektarında % 78, meyve içeceklerinde % 74 ve aromalı içeceklerde % 98'dir.

Türkiye'de 1970'li yılların başlarında kişi başına 0,4 litre olan toplam meyve suyu vb. içecek tüketimi 30 yılda 20 katına çıkarak 2006 yılı itibariyle 8,07 litre olmuştur. 2005-2006 artış oranı ise % 13,7 olarak gerçekleşmiştir. 2000 yılındaki tüketim düzeyleri ile kıyaslandığında 2006 yılındaki kişi başına meyve suyu vb. içeceklerin tüketimi % 81,8 oranında artmıştır. En fazla artış % 100 meyve suyu ve aromalı içeceklerde olmuştur. % 100 meyve suyu tüketimi 20 misli artış gösterirken, aromalı içeceklerin tüketimi de üç misline çıkmıştır. Meyve nektarı tüketimindeki artış oranı % 80 olurken meyve içeceklerinin tüketimi ise % 50 oranında azalmıştır.

Ancak yine de meyve suyu vb. içecek tüketimimiz dünya ortalamasının oldukça altındadır. Yaş meyve tüketimimizin fazla olması meyve suyu tüketimini olumsuz yönde etkilemektedir. Son yıllarda sağlıkla ilgili endişelerin artması ve etkili reklam stratejileri meyve suyu tüketimini artırmıştır. Özellikle yeni nesilde meyve suyu tüketim alışkanlıkları daha fazladır.

TÜRKİYE'NİN İHRACATI

Türkiye, sahip olduğu ekolojik yapısı ve üretim alanı itibariyle yaş meyve üretiminde dünyanın önde gelen ülkelerinden biri konumundadır. Bu durum, Türk meyve suyu sektörü için de önemli avantajlar sağlamaktadır.

Türkiye'nin meyve suyu ihracatı 1970 yılında 6 ton gibi sembolik bir miktarla başlamış ve 2007 yılına gelindiğinde ihracatımız 81 bin ton ve 160 milyon Dolara ulaşmıştır. Meyve suları daha çok, paketlenme ve nakliye aşamasındaki avantajları nedeniyle konsantre olarak ihraç edilmektedir (Tablo 2).

Tablo 2. Türkiye'nin Yıllar İtibariyle Meyve Suyu ve Konsantresi İhracatı
(Miktar: Ton, Değer: 1000 \$)

Ürün	2005		2006		2007	
	Miktar	Değer	Miktar	Değer	Miktar	Değer
Elma Suyu	57.462	47.643	43.318	44.079	42.619	83.620
Diğer Meyve/Sebze Suları	24.386	36.002	21.433	49.275	23.677	61.291
Karışık Meyve/Sebze Suları	3.387	2.337	3.526	3.030	5.546	8.130
Diğer Portakal Suları	8.909	4.179	4.051	2.355	4.199	3.127
Diğer Turunçgil Suları	1.247	859	1.964	1.631	2.147	1.766
Domates Suyu	862	596	949	654	1.116	995
Üzüm Suyu	549	367	920	635	993	815
Ananas Suyu	357	199	291	169	689	435
Greyfurt Suyu	2	1	785	1.507	19	54
Portakal Suyu (Dond.)	231	226	553	272	57	37
Toplam	97.393	92.410	77.790	103.607	81.063	160.269

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), Mayıs 2008

Türkiye'nin meyve suyu ve konsantreleri ihracatında en önemli kalem elma suyudur. 2007 yılında değer olarak toplam meyve suyu ihracatı içinde elma suyu ve konsantrelerinin payı %52 olmuştur. Vişne, şeftali ve kayısı suları gibi ürünlerin bulunduğu diğer meyve/ sebze sularının payı ise değer olarak %38' dir. Karışık meyve/ sebze suları da ihracatta değer bazında %5'lik bir paya sahiptir. Ardından diğer portakal ve diğer turunçgil suları gelmekte, bunların yanı sıra domates ve üzüm suyu da ihracat açısından önemli ürünlerdir.

Tablo 3. Türkiye'nin Ülkeler İtibariyle Meyve Suyu ve Konsantresi İhracatı
(Miktar: Ton, Değer: 1000 \$)

Ülkeler	2005		2006		2007	
	Miktar	Değer	Miktar	Değer	Miktar	Değer
ALMANYA	31.637	32.674	19.241	22.558	16.642	42.558
HOLLANDA	20.521	19.861	14.988	18.707	19.241	38.462
A.B.D.	3.589	3.565	6.457	12.101	6.607	12.451
İTALYA	2.007	2.200	3.248	5.000	2.996	8.571
İNGİLTERE	12.055	7.798	7.718	12.618	3.562	6.281
JAPONYA	163	123	1.016	3.047	1.405	5.430
AVUSTURYA	2.241	2.757	250	368	1.495	3.071
İSRAİL	406	844	814	1.420	1.080	2.830
KUZEY KIBRIS T.C.	2.102	1.535	2.779	2.742	2.712	2.687
İSPANYA	925	1.094	1.429	1.653	1.035	2.229
TOPLAM (diğer ülkeler dahil)	97.393	92.410	77.790	103.607	81.064	160.270

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), Mayıs 2008

Türkiye'nin meyve suyu ihracatında Almanya en önemli pazardır. Türkiye meyve suyu ve konsantreleri ihracatında 2007 yılı itibariyle Almanya %27, Hollanda %24 ve ABD %8'lik paya sahiptir.

Türkiye'nin meyve suyu ihracatında en büyük kalem olan elma suyu başta Hollanda ve Almanya olmak üzere ABD, İtalya, İngiltere ve Japonya gibi çeşitli ülkelere ihraç edilmektedir. Bugün Türkiye'den yaklaşık 93 ülkeye meyve suyu ve konsantrelerinin ihraç edildiği görülmektedir.

TÜRKİYE'NİN İTHALATI

2007 yılında Türkiye'nin toplam 34,5 milyon dolarlık meyve suyu ve konsantreleri ithalatının %59'unu dondurulmuş ve diğer portakal suları oluşturmuştur. Ardından greyfurt suyu (%12,2), diğer turunçgil suları (%95) ve ananas suyu (%6,9) gelmektedir (Tablo 4).

Tablo 4. Türkiye'nin Yıllar İtibariyle Meyve Suyu ve Konsantresi İthalatı
(Miktar: Ton, Değer: 1000 \$)

Ürünler	2005		2006		2007	
	Miktar	Değer	Miktar	Değer	Miktar	Değer
Portakal Suyu (Dondurulmuş)	5.073	6.412	4.970	8.644	5.951	15.188
Diğer Portakal Suları	817	1.110	3.852	5.054	2.850	5.166
Greyfurt Suyu	919	1.211	1.826	3.064	2.146	4.214
Diğer Turunçgil Suları	330	679	588	2.023	804	3.278
Ananas Suyu	1.092	340	1.204	1.369	4.088	2.377
Domates Suyu	675	780	888	1.029	1.492	1.953
Üzüm Suyu	340	531	319	524	752	1.333
Elma Suyu	231	334	689	1.363	298	607
Diğer Meyve/ Sebze Suları	120	271	158	371	238	394
Karışık Meyve/ Sebze Suları	20	20	40	106	4	12
Toplam	9.616	11.689	14.533	23.547	18.621	34.522

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), Mayıs 2008

Türkiye'ye 2007 yılında toplam 32 ülkeden meyve suyu ve konsantresi ithalatı gerçekleştirilmiştir. Brezilya toplam meyve suyu ithalatımızda değer olarak %35'lik payı ile en önemli ülkedir. Bu ülkeden dondurulmuş portakal suyu ve diğer portakal suları ithal edilmektedir. Hollanda da 2007 yılı ithalatımızda önemli bir paya (%12) sahiptir. İthal edilen en önemli ürünler dondurulmuş portakal suyu ve karışık meyve/ sebze sularıdır. İthalatımızda %8 ve %6'lık paylara sahip olan KKTC ve Yunanistan'dan da dondurulmuş portakal suyu, diğer portakal suları ve diğer meyve/ sebze suları ithal edilmektedir (Tablo 5).

Tablo 5. Türkiye'nin Ülkeler İtibariyle Meyve Suyu ve Konsantresi İthalatı
(Miktar: Ton, Değer: 1000 \$)

Ülkeler	2005		2006		2007	
	Miktar	Değer	Miktar	Değer	Miktar	Değer
BREZİLYA	4.167	5.197	4.496	7.604	4.869	12.223
HOLLANDA	929	1.448	1.263	2.804	1.489	4.107
KUZEY KIBRIS T.C.	1.169	1.658	1.269	2.179	1.161	2.615
YUNANİSTAN	814	835	376	571	1.088	2.156
İSRAİL	198	217	221	321	1.179	1.896
ARJANTİN	182	211	524	560	1.332	1.667
İRAN	485	49	822	2.426	3.828	1.643
AZERBAYCAN-NAHÇ.	41	69	2.775	1.733	656	1.488
ÇİN HALK CUMHUR.	657	319	1.187	1.336	1.317	1.456
İRLANDA	7	24	177	964	154	1.248
ALMANYA	172	531	171	620	260	1.197
TOPLAM (diğer ülkeler dahil)	9.616	11.689	14.533	23.547	18.621	34.522

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), Mayıs 2008

DÜNYA TİCARETİ

Dünya Meyve Suyu ve Konsantresi İhracatında 2006 yılı itibariyle diğer portakal suları %26 ile en fazla paya sahiptir. Bunu %18'lik payı ile elma suyu ve %16'lık payı ile diğer meyve/sebze suları takip etmektedir (Tablo 6).

Tablo 6. Ürünler İtibariyle Dünya Meyve Suyu ve Konsantresi İhracatı (\$)

Ürünler	2003	2004	2005	2006
Portakal Suyu (Dondurulmuş)	1.337.157	1.211.156	1.282.088	1.618.625
Diğer Portakal Suları	1.980.954	1.980.590	2.209.115	2.864.122
Greyfurt Suyu	236.332	265.728	245.895	262.799
Diğer Turunçgil Suları	194.628	204.666	225.213	235.128
Ananas Suyu	407.127	444.819	428.781	474.919
Domates Suyu	30.070	31.780	37.114	48.507
Üzüm Suyu	411.964	501.085	541.084	583.890
Elma Suyu	1.243.232	1.441.132	1.700.600	1.976.847
Diğer Meyve/Sebze Suları	1.155.787	1.230.868	1.467.366	1.723.124
Karışık Meyve/Sebze Suları	674.792	694.518	825.222	1.053.524
Toplam	7.672.043	8.006.342	8.962.478	10.841.485

Kaynak: ITC (International Trade Centre) Trade Map, Trade statistics for international business development, (Mayıs 2008)

Brezilya, Belçika, Almanya ve Hollanda dünyadaki önemli ihracatçılardır. Bu ülkeler, değer olarak dünya meyve suyu ve konsantresi toplam ihracatının 2006 yılında yaklaşık olarak %49'unu gerçekleştirmiştir. Brezilya tek başına dünya ihracatı içinde % 14, Belçika %10, ABD, Almanya ve Hollanda %8'lik paylara sahiptir. Brezilya'nın ihraç ürünleri arasında başta dondurulmuş portakal suyu olmak üzere diğer turunçgil suları, diğer portakal suları, tropikal meyve suları ve karışık meyve/sebze suları gelmektedir (Tablo 7).

Tablo 7. Ülkeler İtibariyle Dünya Meyve Suyu ve Konsantresi İhracatı (\$)

Ülkeler	2003	2004	2005	2006	2007
DÜNYA	7.679.594	8.019.899	8.962.500	10.841.515	*
BREZİLYA	1.249.521	1.141.376	1.184.912	1.569.567	2.374.045
BELÇİKA	673.001	693.581	778.460	1.123.020	1.283.450
ABD	732.507	696.552	771.521	894.901	996.449
ALMANYA	647.607	713.262	753.020	840.885	984.417
HOLLANDA	543.069	538.324	629.035	836.669	*
ÇİN	285.384	366.329	525.499	670.909	*
İSPANYA	446.964	458.810	450.571	517.056	*
POLONYA	273.088	300.966	373.109	493.179	
İTALYA	375.064	401.024	419.508	452.426	*
AVUSTURYA	213.931	248.025	268.544	287.076	368.515
ARJANTİN	159.337	181.888	232.697	253.465	*
TAYLAND	195.194	178.787	187.180	234.268	*

Kaynak: ITC (International Trade Centre) Trade Map, Trade statistics for international business development, (Mayıs 2008)

NOT: 2007 yılı için tüm ülkelerin ihracat değerleri ITC'ye henüz ulaşmamış olduğundan sıralama 2006 yılı ihracat değerlerine göre yapılmıştır.

Tablo 8. Ülkeler İtibariyle Dünya Meyve Suyu ve Konsantresi İthalatı (\$)

Ülkeler	2003	2004	2005	2006	2007
DÜNYA	8.191.060	8.499.241	9.385.829	10.973.882	*
ALMANYA	1.059.736	1.044.139	1.128.542	1.369.456	1.673.296
ABD	925.682	926.462	1.101.505	1.228.397	1.690.667
İNGİLTERE	580.982	638.232	738.506	885.616	1.056.356
FRANSA	710.906	715.664	733.880	827.972	1.008.570
HOLLANDA	663.106	641.147	637.984	791.852	*
BELÇİKA	532.088	565.364	539.992	652.028	914.384
JAPONYA	425.169	496.368	594.117	631.474	*
KANADA	406.387	410.171	481.746	570.330	669.755
RUSYA FEDERASYONU	147.666	173.643	219.979	299.610	*
AVUSTURYA	203.673	211.868	280.060	280.939	426.421
İTALYA	236.849	250.127	226.255	242.837	*
İSPANYA	170.983	193.056	196.331	236.021	*

Kaynak: ITC (International Trade Centre) Trade Map, Trade statistics for international business development, (Mayıs 2008)

NOT: 2007 yılı için tüm ülkelerin ihracat değerleri ITC'ye henüz ulaşmamış olduğundan sıralama 2006 yılı ihracat değerlerine göre yapılmıştır.

** 2007 yılı ihracat değeri International Trade Centre 'da bulunmayan ülkeler*

Almanya, ABD, Belçika ve Hollanda dünya ihracatında olduğu kadar ithalatında da önemli bir yere sahiptir. Bu ülkelerin ithalatı daha çok konsantre meyve suları üzerine olmaktadır. Almanya ve ABD dünya ithalatındaki sırasıyla %12 ve %11'lik payları ve İngiltere ve Fransa %8'lik payları ile büyük ithalatçı konumundadır (Tablo 8).